

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))
Освітня програма	Середня освіта (Мова і література (англійська)). Психологія
Форма навчання	денна
Курс	II
Семестр	I

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання

кафедри української філології

28.08.2019 № 1

ЗМІСТ

1.	Відомості про розробників і науково-педагогічних працівників, які викладають навчальну дисципліну	3
2.	Мета, завдання, передумови вивчення навчальної дисципліни	3
3.	Предметні компетентності та результати навчання	6
4.	Місце навчальної дисципліни в структурі освітньої програми	7
5.	Опис навчальної дисципліни	8
6.	Обсяг, методики і технології викладання дисципліни	8
6.1.	Анотація програми навчальної дисципліни	8
6.2.	Індивідуальне навчально-дослідне завдання	11
6.3.	Форми та методи навчання	13
7.	Політика навчальної дисципліни	13
8.	Контрольні заходи результатів навчання	14
8.1.	Поточний контроль	14
8.2.	Підсумковий контроль	16
9.	Критерії й засоби оцінювання рівня знань і умінь здобувачів вищої освіти з дисципліни	16
10.	Рекомендована література	21

1. Відомості про розробників і науково-педагогічних працівників, які викладають навчальну дисципліну:

Назва дисципліни	Методологія сучасних літературознавчих досліджень
Викладач (-і)	<i>Голобородько Ярослав Юрійович</i> , доктор філологічних наук, професор
Контактний телефон	+38(095) 46-33-605
E-mail	y.goloborodko@forlan.org.ua
Локація дисципліни в корпоративному середовищі	Ресурсний центр (аудиторія № 315, навчальний корпус № 2); блог кафедри української філології URL: https://kukrphilology.blogspot.com/p/blog-page_4.html
Формат дисципліни	Очний (offline)
Консультації	Очні консультації: в день проведення лекцій/семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на адреси електронної пошти, зазначені в силабусі.

2. Мета, завдання, передумови вивчення навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Методологія сучасних літературознавчих досліджень» – забезпечити оволодіння здобувачами основних понять, категорій, ціннісних підходів, необхідних для глибокого і багатогранного розуміння як окремих літературних подій та персоналій, так і системного художньо-естетичного розвитку; підготувати здобувачів до фахової наукової роботи, до написання студій, розвідок літературознавчого спрямування.

Основними завданнями вивчення дисципліни «**Методологія сучасних літературознавчих досліджень**» є:

- поглибити знання про специфіку, атрибутивні риси літератури як виду мистецтва;
- розширити уявлення про зв'язок і взаємозв'язок філософії та художньої літератури, виявити грані значення західноєвропейської філософської думки для динаміки світового літературного процесу;
- ознайомити із знаковими працями, концепціями філософів та їх репрезентованістю у літературних текстах;
- оволодіти базовою термінологією новочасних гуманітарних і літературознавчих досліджень;
- ознайомити з основними методами сучасного літературознавчого аналізу, дискурсу, відпрацьовувати навички застосування цих методів на практиці;
- розвивати вміння, навички фахової інтерпретації художніх текстів;
- встановлювати типологічні зв'язки літератури з іншими видами мистецтв, зокрема з кінематографом;

- творчо використовувати філософські та онтологічні підходи, конструкції у процесі формування оригінального літературознавчого трактування;
- формулювати власне бачення або власну концепцію твору, письменницької постаті, художньо-естетичної проблеми;
- залучати здобувачів до вдумливого ознайомлення із працями провідних філософів, мислителів, учених-філологів, що виражають і оприявлюють методологію сучасних літературознавчих досліджень;
- активізувати вміння здобувачів послуговуватися актуальними поняттями, категоріями гуманітарно-літературознавчого характеру у фаховій діяльності, застосовувати різні методи сучасних літературознавчих досліджень у дослідно-науковій роботі;
- формувати методологічну компетентність здобувачів, фахову потребу в самостійній роботі над розвитком і підвищенням власної методологічної культури в літературознавчій і гуманітарній сферах.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі магістерського рівня повинні:

знати:

- роль і значення методології для сучасного розуміння процесів і тенденцій, що відбувалися в історії літератури і відбуваються в літературі нинішнього періоду;
- наукові інтерпретації та дефініції терміну «методологія», особливості еволюції значення терміну у науковому вітчизняному соціумі;
- провідні тенденції новочасних філософських, онтологічних, інтелектуальних шукань, властивих періоду кінця ХХ – першої половини ХХІ ст.;
- закономірності тісного взаємозв'язку розвитку філософії і художньої літератури, значення філософських концепцій, моделей для формування художньо-образного світу письменника;
- провідні праці західноєвропейських філософів, онтологів, мислителів, у яких обґрунтовуються і розроблюються новочасні методи літературознавчих і гуманітарних досліджень;
- найвідоміших представників кожного актуального методу, інтелектуально-наукового напрямку;
- основні праці відомих і знакових літературознавців, культурологів, у яких репрезентована сучасна методологія літературознавчих досліджень;
- генезу, специфіку розвитку і сутність найбільш актуальних методів, що застосовуються в сучасних літературознавчих дослідженнях;
- атрибутивні риси й характерні відмінності основних актуальних методів літературознавчих досліджень;
- маркерну термінологію, притаманну сучасним методам літературознавчих досліджень;
- репрезентованість методології сучасних літературознавчих досліджень у студіях, працях українських учених;

- зв'язок літературознавчих робіт, праць із методами новітніх мистецтвознавчих досліджень, що спостерігається у практиці визнаних західних (західноєвропейських, американських) філософів і мислителів;
- пріоритетні напрями розвою сучасного літературного процесу – особливості проблематики, художніх пошуків, жанрової системи, мовно-стильової культури;
- основні художні досягнення світової літератури періоду кінця ХХ – першої половини ХХІ ст.;
- особливості актуальної української літератури в контексті пансвітових художніх тенденцій;

уміти:

- володіти базовою інформацією про стан розвитку сучасної філософської науки і тих гуманітарних проблем, що обсервуються, аналізуються її провідними представниками;
- виокремлювати і характеризувати основні методи сучасних літературознавчих досліджень;
- кваліфіковано працювати з науковими першоджерелами, в яких розроблюється й обґрунтовується методологія сучасних літературознавчих і гуманітарних досліджень;
- використовувати допоміжні інформаційні джерела з означеної проблематики (довідники, антології, збірники);
- виділяти найвідоміших представників кожного актуального методу і представляти їхній внесок;
- об'єктивно аналізувати основні методи сучасних літературознавчих досліджень, вичленовуючи достоїнства кожного з них і їх проблемні місця;
- застосовувати різні актуальні методи літературознавчих досліджень у практичній діяльності;
- використовувати дослідження, концепції відомих філософів, онтологів, мислителів у фаховій науковій роботі;
- вільно оперувати сучасною літературознавчою термінологією у формах усного мовлення (виступу, повідомлення, дискусії);
- викладати власне розуміння, власну інтерпретацію художніх текстів логічно, аргументовано і доказово, реалізуючи при цьому набутий потенціал знань зі сфери методології новочасних літературознавчих досліджень;
- виділяти атрибутивні риси кожного актуального методу;
- використовувати актуальну наукову термінологію у різноманітних формах писемного мовлення (при підготовці та написанні студій, розвідок літературознавчого чи статей, оглядів, есеїв, рецензій критично-літературного характеру);

- умотивовано застосовувати інформацію зі сфери методології сучасних літературознавчих досліджень у процесі підготовки і написання магістерських робіт.

Передумови для вивчення дисципліни: обізнаність із предметною галуззю та розуміння професійної діяльності; вміння застосовувати весь арсенал методів під час аналізу художніх творів, оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом літературознавства.

Дисципліна формує **міждисциплінарні взаємозв'язки** з іншими дисциплінами: «Історія сучасних літературознавчих вчень», «Сучасний літературний процес: основні тенденції розвитку», «Компаративні аспекти українського літературознавства», «Новітній літературний процес в Україні: концепції та тенденції розвитку», «Методика викладання літературознавчих дисциплін у вищій школі» тощо.

3. Предметні компетентності та результати навчання

Дисципліна **«Методологія сучасних літературознавчих досліджень»** забезпечує формування загальнонаукових та загальнопрофесійних компетентностей, зокрема:

загальнонаукових: здатність збагачувати та поглиблювати власний культурний й інтелектуально-мисленнєвий рівні; здатність до самостійного оволодіння новими методами досліджень, у першу чергу гуманітарних; здатність набувати за допомогою інформаційно-комп'ютерних технологій різноаспектні знання, вміння й навички, безпосередньо не пов'язані з фахом власної діяльності, та використовувати їх у практичній роботі; здатність працювати з традиційними бібліотечними системами та фондами, здатність орієнтуватися в інформаційних потоках web-простору, аналітично сприймати й оцінювати отриману інформацію, враховувати суб'єктивні акценти інформаційно-пізнавальних ресурсів, здатність на достатньому рівні володіти інформаційно-комп'ютерною культурою для здійснення фахових завдань та реалізації персонального розвитку;

загальнопрофесійних: здатність виявляти знаття сучасної наукової парадигми у сферах філософії, літературознавства, культурології та її базових, основоположних понять, здатність володіти системою методологічних принципів і основними методами літературознавчих досліджень; здатність самостійно вдосконалювати, збагачувати потенціал теоретичних знань у сферах гуманітарних дисциплін, зокрема філології, мистецтвознавства, культурології, та ефективно застосовувати його у практичній фаховій діяльності; здатність оприявлювати навички сучасної інтерпретації художніх текстів, послуговуючись при цьому актуальною методологією потрактування естетичної специфіки письменника та його художньо-образного світу; здатність самостійно моделювати і здійснювати лінгвістичні й літературознавчі дослідження на основі цілісного наукового світогляду і набутих філологічних та гуманітарних знань; здатність проектувати завдання і розв'язувати проблеми власного фахового розвитку; об'єктивно

оцінювати найзначніші здобутки у сферах сучасної філософії, філології, зокрема літературознавства, та вбачати перспективи розвитку філологічних досліджень; здатність застосовувати методологію сучасних літературознавчих досліджень у науковій роботі, проводити паралелі між мейнстрімними тенденціями в актуальній літературі й новочасному мистецтві, здійснювати обґрунтований аналіз результатів власних наукових пошуків.

Програмні результати навчання:

Аналіз та об'єктивна оцінка сучасних наукових досягнень у галузі літературознавства; застосування у власній професійній діяльності сучасної наукової методології, використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.

Самостійний пошук, обробка, систематизація, контекстуалізація та інтерпретація загальнонаукової інформації з різних джерел, генерування нових ідей для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях.

Вільна орієнтація орієнтуватися в інформаційних та Internet джерелах, використання у власній професійній діяльності бібліотечних фондів, критичне ставлення до отриманої інформації, усвідомлення цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою.

Результативна діяльність у професійній та/або науковій групі, дотримання етичних норм професійної діяльності та академічної доброчесності.

Ефективне використання базових знань про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасного літературознавства.

4. Місце навчальної дисципліни в структурі освітньої програми:

а) навчальна дисципліна належить до дисциплін вільного вибору здобувачів вищої освіти циклу професійної підготовки;

б) під час вивчення цієї дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Вступ до літературознавства», «Аналіз художнього тексту: жанри та стилі», «Історія української літератури», «Історія зарубіжної літератури» тощо;

в) основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізитів): «Історія сучасних літературознавчих вчень», «Психопоетикальний дискурс в сучасному літературознавстві», «Компаративні аспекти українського літературознавства», «Гендерні дослідження в літературознавстві» тощо.

5. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Опис підготовки фахівців	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова (за вибором здобувача вищої освіти)	
	Спеціальність: 014.02 Середня освіта (Мова і література)		
Змістових модулів – 3	Освітня програма: Середня освіта (Мова і література (англійська)). Психологія	Рік підготовки	
Загальна кількість годин: денна – 90 год.	Рівень вищої освіти: другий	II	
		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача 2	ступінь освіти: магістр	I	
		Лекції	
		20 год.	
		Семінари	
		16 год.	
		Самостійна робота	
54 год.			
		Вид контролю: залік	

6. Обсяг, методики і технології викладання дисципліни:

6.1. Анотація програми навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1

Методологія у проєкції літературознавчих досліджень.

Герменевтика і рецептивна естетика.

Тема 1. Актуальні аспекти методології в літературознавчому вимірі.

Еволюція і сучасна інтерпретація терміну «методологія». Інтердисциплінарний характер методології. Когнітивна специфіка гуманітарних наук, літературознавства як науки про літературу. Дискусія навколо «проблеми методу» в літературознавстві як критична рецепція значення методології для розуміння сутності й атрибутивних рис художньої літератури. Основні функції сучасної методології літературознавчих досліджень.

Тема 2. Філософська герменевтика і текстуальні аспекти.

Герменевтика як теорія інтерпретації тексту й практика розуміння його смислу. Герменевтичні вчення від Ф.Шлейєрмахера до В.Дільтея. Основні стадії і представники герменевтики ХХ ст. М.Гайдеггер і його онтологічна герменевтика

(фундаментальна онтологія). Розробка проблематики у філософії Г.-Г.Гадамера, утвердження і розробка феномену розуміння для вирішення важливих питань гуманітарного характеру. Поняття «герменевтичного досвіду» і його потрактування. Інтерпретація тексту у філософії Гадамера. Текст і його ауктор (творець), специфіка стосунків між ними. Концепція «герменевтичного кола».

Тема 3. Проблематика літературної герменевтики і рецептивної естетики.

Художній твір як факт культури і форма об'єктивації культурного досвіду. Розробка проблем історичної природи розуміння, історичної дистанції у сприйнятті та інтерпретації тексту, значення власної позиції у процесі його розуміння. Роль окремих інтерпретаційних методик і моделей. Герменевтична концепція Е.Гірша. «Принцип авторської авторитетності» як критерій глибини інтерпретації твору. Знакова система тексту і моделювання його значення. Специфіка фігури інтерпретатора і його залежності від свого соціокультурного часу. Герменевтична стратегія як розширення інформативної та культурної території реципієнта, допомога йому в більш усвідомленому розумінні себе.

Рецептивна естетика як реакція на концепцію автономності мистецтва. «Констанцька школа» і її концептуальні напрями (Г.Р.Яусс, В.Ізер, Г.Вайнріх, Р.Варнінг та ін.). Потрактування літературознавчою наукою твору як самодостатнього, самоцінного художнього явища. Уведення у сферу дослідження компоненту і процесу рецепції тексту, виокремлення фігури читача, читацького ставлення та їхнє значення для усвідомлення феномену тексту. Іntenціональність аналітичного руху від «високої» літератури до «сублітератури». Формулювання проблеми буття літератури як результату комунікації між творцем і читачем, як конституювання (вибудовування) читачем смислового потенціалу тексту.

Змістовий модуль 2

Структуралізм і структуральний метод. Деконструкція і постструктуралізм.

Тема 1. Теоретичні аспекти структурального методу.

Теорія знаку Ф. де Соссюра і її значення для літературознавчих досліджень. Колективний характер мови як своєрідного договору між членами соціуму. Комунікативна природа й сутність мови. Соціозначуща важливість поняття коду, що забезпечує різні види комунікації, зокрема літературну.

К.Леві-Стросс і його праці в розвитку структуралізму. Поняття і категорія структури. Погляди на зміст і смислову специфіку структури. Аналіз структури літературних текстів і виявлення внутрішніх закономірностей їх побудови. Розуміння художнього твору як автономного об'єкта, що не залежить від автора і реципієнта. Концепція літературної комунікації. Структуральний аналіз оповіді.

Тема 2. Пріоритети літературознавчого структуралізму.

Р.Барт і його праці «Міфології», «Система моди», «Смерть автора». Проблема мови й ідеології. Слово, текст і вираження ідеологічної концепції. Критика настанов сучасного західного суспільства. Розробка категорії міфу. Латентні й ідеологічні рівні міфологічної практики. Трансформаційні потенції міфу. Міфологія як органічна і невід'ємна сфера сучасної культури.

Структуральний метод як спроба об'єктивного аналізу внутрішньої структури тексту. Дослідження іманентних механізмів та чинників, що впливають на формування художнього тексту. Цілісність художнього твору і система його засад, прийомів. Структурування духовного світу персонажа. Архітектоніка тексту як складна взаємодія мікроструктур. Виокремлення глобальних художніх структур і принцип структурної повторюваності.

Тема 3. Деконструкція і постструктуралізм.

Поняття деконструкції і роль Ж.Дерріда в його утвердженні. Основні типи деконструкції. Деконструктивний аналіз як стратегія охоплення «загального тексту» з його найширшим «культурним інтертекстом» (Ж.-Ф.Ліотар, М.Фуко). Деконструктивний підхід як зосередження на літературних і мистецьких творах (Ф.Джеймсон, П. де Ман). Стратегія глобального переосмислення тексту, художнього явища, соціокультурного феномену й уведення його в модернізований інтелектуальний контекст.

Постструктуралізм і його скептична рецепція раціонального обґрунтування фактів, процесів та тенденцій дійсності. Семантична знаковість опозиції «ірраціоналізм – раціоналізм». Інтерес до виявів волатильного, фрагментарного, суперечливого. Критичне ставлення до «універсалізму», «прогресу» у сфері наукового пізнання. Концептуальна розробка категорії «методологічного сумніву» стосовно базових цінностей і ціннісних настанов західного суспільства. Ідеологічний зріз постструктуральних практик. Концепція «домінуючих ідеологій». Роль «індустрії культури» у формуванні стереотипів особистості й соціуму. Багатовекторна критика західної соціальної аксіології.

Змістовий модуль 3

Естетична феноменологія. Психопсихологічний метод у літературознавстві. Інтертекстуальність.

Тема 1. Феноменологічний метод і літературознавство.

Феноменологічне вчення Е.Гуссерля як спроба універсальної методології. Об'єкт й інтенціональність. Методологічні засади феноменологічного аналізу літературного твору. Феноменологічний метод і онтологія літератури. Онтологічна сутність концепції твору мистецтва як єдиного цілого.

Літературознавча онтологія Р.Інгардена. Проблема відносин художнього тексту і його творця. Літературний твір як різновид інтенціонального буття. Архітектоніка художнього тексту. Багаторівнева структура літературного тексту. Художній твір і практика його конкретизацій. Структура процесу конкретизації. Феноменологічна естетика М.Дюфренна. Мистецтво як головна форма людської діяльності. Розробка категорії «естетичного досвіду», творчий процес і його суб'єктивна рецепція. Інтерес до категорії «естетичного сприйняття». Потракування сучасного мистецтва як запрошення до духовно-індивідуальної свободи.

Тема 2. Психопсихологічний метод у літературознавчих дослідженнях.

Учення З.Фрейда як розгорнута теорія динамічного розвитку особистості, взаємодія біоцентричних механізмів її самоутвердження та соціумної реалізації. З.Фрейд і аспекти мистецтва. «Уявлюване», «символічне», «реальне» в концепції

Ж.Лакана. Структура я-індивіда і «друга людина» (суб'єкт несвідомого). Дослідження значень мови і символу. Функція мови як універсальне джерело креативності. Місце психоаналізу у процесі розв'язання проблем естетики.

Психоаналітичне потрактування творчості і рецепції. Шифри неусвідомлюваного. Психоаналіз і пошуки прихованих, глибинних пластів тексту. Я-митця і фантазія. Повернення до неусвідомлюваного. Психоаналітичні концепції сприйняття мистецтва. Рецепція як повторне творення. Мистецтво й естетична комунікація. Концепція реципієнта як учасника естетичного діалогу і проблема свободи. Суб'єктна активність реципієнта.

Тема 3. Інтертекстуальність як засіб аналізу художнього тексту.

М.Бахтін і дослідження Ю.Крістевої. Інтертекст у конкретному й універсальному розумінні. Інтертекст і семантика твору, інтертекст і сприйняття твору. Відношення тексту до інтертексту. Інтертекстуальна природа новочасної літератури. Атрибути інтертекстуальної свідомості. Основні маркери виявлення інтертекстуальних явищ. Інтертекстуальність і літературна комунікація. Концепція «інтертекстуальної гри» сучасного художнього мислення. Трансформація автора як суб'єкта творчості й тексту як об'єкта дослідження. Репрезентативні течії в потрактуванні категорії інтертекстуальності.

6.2. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Написання рефератів на одну із запропонованих тем (3-4 сторінки друкованого тексту)

1. Еволюція і сучасна інтерпретація терміну «методологія».
2. Інтердисциплінарний характер методології. Когнітивна специфіка гуманітарних наук, літературознавства як науки про літературу.
3. Дискусія навколо «проблеми методу» в літературознавстві.
4. Основні функції сучасної методології літературознавчих досліджень.
5. Герменевтичні вчення від Ф.Шлейєрмахера до В.Дільтея. Основні стадії і представники герменевтики ХХ ст.
6. М.Гайдеггер і його онтологічна герменевтика (фундаментальна онтологія).
7. Розробка герменевтичної проблематики у філософії Г.-Г.Гадамера. Інтерпретація тексту у працях Гадамера.
8. Герменевтична концепція Е.Гірша. «Принцип авторської авторитетності» як критерій глибини інтерпретації твору.
9. Рецептивна естетика як реакція на концепцію автономності мистецтва.
- 10.«Констанцька школа» і її концептуальні напрями (Г.Р.Яусс, В.Ізер, Г.Вайнріх, Р.Варнінг та ін.).
- 11.Теорія знаку Ф. де Соссюра і її значення для літературознавчих досліджень.
- 12.К.Леві-Стросс і його праці в розвитку структуралізму. Поняття і категорія структури.
- 13.Р.Барт і його праці «Міфології», «Система моди», «Смерть автора». Проблема мови й ідеології у його творчості.
- 14.Міфологія як органічна і невід'ємна сфера сучасної культури. Мовний та ідеологічний зрізи міфу.
- 15.Поняття деконструкції і роль Ж.Дерріда в його утвердженні.

16. Специфіка французької версії деконструктивного аналізу (Ж.-Ф.Ліотар, М.Фуко та ін.).
17. Особливості американської версії деконструктивного аналізу. «Єльська школа».
18. Деконструктивний підхід як зосередження на літературних і мистецьких творах (П. де Ман, Ф.Джеймісон).
19. Постструктуралізм і семантична знаковість опозиції «ірраціоналізм – раціоналізм».
20. Постструктуралізм і розробка категорії «методологічного сумніву» стосовно базових цінностей і ціннісних настанов західного суспільства.
21. Феноменологічне вчення Е.Гуссерля. Методологічні засади феноменологічного аналізу літературного твору.
22. Літературознавча онтологія Р.Інгардена. Багаторівнева структура літературного тексту.
23. Феноменологічна естетика М.Дюфренна. Розробка категорії «естетичного досвіду», творчий процес і його суб'єктивна рецепція.
24. З.Фройд і аспекти мистецтва.
25. Психологія Ж.Лакана. Структура я-індивіда і «друга людина». Дослідження значень мови і символу.
26. Творчість М.Бахтіна і дослідження Ю.Крістевої. Інтертекст у конкретному й універсальному розумінні.
27. Інтертекст і семантика твору, інтертекст і сприйняття твору. Відношення тексту до інтертексту.
28. Інтертекстуальна природа новочасної літератури. Атрибути інтертекстуальної свідомості.
29. Інтертекстуальність і літературна комунікація. Концепція «інтертекстуальної гри» сучасного художнього мислення.
30. Репрезентативні течії в потрактуванні категорії інтертекстуальності.
31. Значення М.Бахтіна для європейського та світового літературознавства.
32. Структурування духовного світу персонажа.
33. Архітектоніка тексту як складна взаємодія мікроструктур.
34. Особливості деконструктивного аналізу у творчості Ж.-Ф.Ліотара, М.Фуко.
35. Феноменологічна естетика М.Дюфренна. Розробка категорії «естетичного досвіду», творчий процес і його суб'єктивна рецепція.
36. Концепція гіперреальності Ж.Бодрійяра.
37. Проблеми мистецтва, літератури, кінематографа у науковій творчості Ж.Делеза.
38. Напрями діяльності П.-Ф.Гваттарі як представника постструктуралізму.
39. Літературознавча концепція Г.Блума і його праця «Західний канон: книги на тлі епох».
40. «Єльська школа» деконструктивізму.
41. Герменевтична концепція Е.Гірша. «Принцип авторської авторитетності» як критерій глибини інтерпретації твору.
42. З.Фройд і аспекти мистецтва.

- 43.Феміністична літературна критика. Проблематика й аксіологія (Е.Шоуолтер та ін.).
- 44.Цв. Тодоров як дослідник та інтерпретатор літературознавчої творчості М.Бахтіна.
- 45.Інтертекстуальні дослідження Ю.Крістєвої. Інтертекст у конкретному й універсальному розумінні.
- 46.Інтертекст і семантика твору, інтертекст і сприйняття твору. Відношення тексту до інтертексту.
- 47.Інтертекстуальна природа новочасної літератури. Атрибути інтертекстуальної свідомості.
- 48.Репрезентативні течії в потрактуванні категорії інтертекстуальності.
- 49.Художній твір як факт культури і форма об'єктивації культурного досвіду.
- 50.Міфологія як органічна і невід'ємна сфера сучасної культури. Мовний та ідеологічний зрізи міфу.

6.3. *Форми та методи навчання*

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі **форми навчання**: 1) лекційні заняття, на яких подається огляд основних методологічних стратегій сучасного літературознавства; 2) семінарські заняття, що передбачають опрацювання окремих теоретичних положень на практиці; 3) консультації, які проводяться з метою допомоги здобувачам у виконанні творчих робіт, роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання здобувачами пропущених занять.

Методи навчання і викладання. Інформаційно-повідомлювальний, пояснювально-ілюстративний, інструктивно-практичний, пояснювально-спонукальний; виконавський, репродуктивний, продуктивно-практичний, частково-пошуковий, пошуковий.

7. Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни «Методологія сучасних літературознавчих досліджень» заснована на політиці Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ ДДПУ.

Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ ДДПУ є вільним і автономним центром освіти, що покликаний давати адекватні відповіді на виклики сучасності, плекати й оберігати духовну свободу людини, що робить її спроможною діяти згідно з власним сумлінням; її громадянську свободу, яка є основою формування суспільно відповідальної особистості, та академічну свободу і добросовісність, що є головними рушійними чинниками наукового поступу. Внутрішня атмосфера інституту будується на засадах відкритості, прозорості, гостинності, повазі до особистості.

Вивчення навчальної дисципліни «Методологія сучасних літературознавчих досліджень» потребує: підготовки до практичних занять; виконання індивідуально-дослідного завдання згідно з навчальним планом; опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури.

Підготовка та участь у практичних заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни та планами практичних занять; вивчення теоретичного матеріалу; виконання завдань, запропонованих для самостійного опрацювання.

Результатом підготовки до заняття має бути здобуття вмінь та навичок лінгвістичного аналізу певних мовних одиниць.

Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Присутність здобувачів вищої освіти на практичних заняттях є обов'язковою. Пропущені з поважних причин заняття мають бути відпрацьовані.

Здобувач вищої освіти повинен дотримувати навчально-академічної етики та графіка навчального процесу; бути зваженим, уважним.

8. Контрольні заходи результатів навчання

Засобами діагностики з дисципліни «Методологія сучасних літературознавчих досліджень» є навчальні матеріали, які використовуються для перевірки рівня навчальних досягнень здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти: тести, індивідуальні завдання різного рівня складності тощо.

8.1. Поточний контроль

Поточний контроль знань має на меті виявити якісний рівень навчального процесу та його результатів під час аудиторних занять (лекцій та практичних), перевірки самостійно виконаних здобувачами індивідуальних завдань, передбачених навчальною програмою дисципліни.

Робота магістрантів оцінюється на семінарських заняттях під час дискусій, мозкового штурму, роботи в міні-групах тощо. Велике значення має якість виконання письмових робіт у формі експрес-опитування, експрес- або тест-контролю, підготовка та презентація наукових розвідок, написання рецензій, відгуків, анотацій тощо.

Обов'язковим завданням для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти є виконання модульної контрольної роботи, яка є видом модульного контролю знань, та охоплює основні питання теоретичного курсу, виявляє практичні вміння та навички, набуті магістрантом під час вивчення курсу. Завдання к/р містять як теоретичні питання, так і практичні завдання різного рівня складності.

Самостійна робота магістрантів полягає в:

- опрацюванні теоретичних основ лекційного матеріалу;
- вивченні окремих питань, винесених на самостійне опрацювання;
- опрацюванні термінологічного апарату;
- підготовці до семінарських занять;
- підготовці до модульної контрольної роботи, поточних тест-контролів.

З урахуванням змісту, мети та основних завдань самостійна робота здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти має такі різновиди: самостійна підготовка до аудиторних занять, підготовка конспектів питань для

самостійного опрацювання; опрацювання наукових першоджерел; підготовка презентацій; виконання творчих завдань.

Важливим складником самостійної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти є індивідуальні завдання. Їх використання в навчальному процесі допомагає якісному закріпленню на практиці отриманих теоретичних знань з курсу, визначенню ступеня, обсягів вивченого. Такі завдання виконують навчально-контрольну, тренувальну, коригувальну функції, а в комплексі з іншими навчальними засобами забезпечують індивідуалізацію навчання, диференційний підхід до кожного магістранта (індивідуальні проблемні питання та завдання, робота в міні-групах тощо).

Під час проведення аудиторних занять враховується систематична і цілеспрямована робота здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, які виявляють певний рівень знань теоретичного та практичного матеріалу. Відповідь магістранта повинна бути самостійною, повною, чіткою, демонструвати творчий підхід до опрацювання матеріалу програми.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти виступають такі види їх навчальної діяльності:

- активність та якість виконання завдань, участь у семінарських та практичних заняттях – виступи в дискусіях, робота в міні-групах, індивідуальне опрацювання проблемних питань тощо;
- виконання завдань для самостійної роботи;
- якість виконання контрольних робіт (експрес-опитування, експрес-контроль, тест-контроль);
- виконання модульних завдань.

Матеріали для різних видів поточного контролю складено з урахуванням необхідного мінімуму знань, що його повинні засвоїти здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти; самостійність виконання завдань кожним магістрантом забезпечує багатоваріантність; зважаючи на значні обсяги теоретичного і практичного матеріалу для опанування, поточні види контролю складено в такий спосіб, щоб поступово підготувати здобувача до підсумкової контрольної роботи.

Основним критерієм, що характеризує успішність роботи магістрантів у процесі проведення практичних занять та виконання самостійних завдань, виступає рівень знань, який вони оприявлюють під час обговорення проблемних питань, проведення експрес-опитування або тест-контролів знань, виконання самостійних завдань, підготовки презентацій тощо.

ГРАФІК поточного контролю

Курс I 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))

I семестр 2019 – 2020 навчальний рік

Факультет соціальної та мовної комунікації

Кафедра української філології

Секція теорії літератури та історії української літератури

Дисципліна «Методологія сучасних літературознавчих досліджень»

Викладач: д.філол.н., проф. Голобородько Я. Ю.

Кількість КТ – 3

Коефіцієнт КТ – 0,2

Кількість КРЗМ – 3

Коефіцієнт КРЗМ – 0,133

Кількість ЗМ – 3

Вид підсумкового контролю:

залік

№	Вид контролю	Форма контролю	Термін проведення
1	КТ 1	Середній бал за усні відповіді	СЗ № 2
2	КРЗМ 1	Тестування	СЗ № 2
3	КТ 2	Середній бал за усні відповіді	СЗ № 5
4	КРЗМ 2	Тестування	СЗ № 5
5	КТ 3	Середній бал за усні відповіді	СЗ № 7
6	КРЗМ 3	Захист рефератів	СЗ № 8

Затверджено:

Протокол № 2 від «04» вересня 2019 р.

Завідувач кафедри української
філології

Т. М. Радіонова

8.2. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль навчальної діяльності здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спрямований на встановлення рівня володіння термінологічним апаратом методології сучасних літературознавчих досліджень, досягнутого за рахунок засвоєння значного за обсягом матеріалу. Формою підсумкового контролю є залік, який студент-магістрант отримує за результатами поточного контролю впродовж семестру, спрямованого на визначення рівня засвоєння здобувачем теоретичного матеріалу та набуття ним вмій та навичок його застосування у практичній діяльності.

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за 100-бальною шкалою.

9. Критерії й засоби оцінювання рівня знань і умінь здобувачів із дисципліни

Здобувач одержує оцінку **відмінно (100)**, якщо він:

- має системні теоретичні знання з дисципліни,
- **вільно** володіє спеціальною термінологією,
- виявляє міцні уміння і навички аналізування літературного, літературно-критичного матеріалу,
- аргументовано, з посиланням на тексти художніх творів, історико-літературні, літературно-критичні першоджерела доводить власну думку,
- виявляє науковий інтерес до дисципліни,

- самостійно здійснює дослідницьку діяльність у галузі історії, теорії літератури,
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 100% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури високий.

Здобувач одержує оцінку **відмінно (95)**, якщо він:

- виявляє **глибоке розуміння** основних понять і категорій з дисципліни,
- уміє аргументовано доводити власну думку, здатний системно аналізувати художні явища, виявляючи достатній рівень сформованості аналітичного й систематичного мислення,
- виявляє науковий інтерес до дисципліни, але не включається до дослідницької діяльності,
- володіє спеціальною літературознавчою термінологією,
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 90-95% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури досить високий.

Здобувач одержує оцінку **відмінно (90)**, якщо він:

- виявляє **глибоке розуміння** основних понять і категорій з дисципліни,
- уміє аргументовано доводити власну думку, здатний системно аналізувати художні явища, допускаючи однак незначні помилки теоретичного й практичного характеру, які самостійно виправляє,
- виявляє науковий інтерес до дисципліни, але не включається до дослідницької діяльності,
- володіє спеціальною літературознавчою термінологією,
- виконує письмові завдання в обсязі 90% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній.

Здобувач одержує оцінку **добре (85)**, якщо він:

- виявляє **розуміння** основних понять і категорій з комплексу літературознавчих дисциплін, виявляючи **належний** рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення,
- достатньо повно аналізує художні твори, виділяючи відповідні структурні елементи та демонструючи їх взаємозв'язок,
- відповідь аргументована, ілюстрована вдалими прикладами,

- володіє спеціальною літературознавчою термінологією, але допускає негрубі помилки теоретичного й практичного характеру,
- виконує письмові завдання в обсязі 80% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній.

Здобувач одержує оцінку **добре (80)**, якщо він:

- виявляє **розуміння** основних понять і категорій з дисципліни,
- достатньо повно аналізує художні твори, допускаючи помилки при виділенні їх структурних елементів та встановленні їх взаємозв'язку,
- володіє практичними вміннями і навичками відповідно до вимог курсу,
- володіє спеціальною літературознавчою термінологією, допускаючи незначні помилки теоретичного й практичного характеру,
- виконує письмові завдання в обсязі 80% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній, але допускаються незначні мовленнєві помилки.

Здобувач одержує оцінку **добре (75)**, якщо він:

- виявляє **розуміння** основних понять і категорій з дисципліни, допускаючи незначні помилки,
- достатньо повно аналізує художні твори, допускаючи помилки при виділенні їх структурних елементів та встановленні їх взаємозв'язку,
- володіє практичними вміннями і навичками відповідно до вимог курсу,
- володіє спеціальною термінологією поверхово, допускає помилки теоретичного й практичного характеру,
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 2/3 за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній, але допускаються незначні мовленнєві помилки.

Здобувач одержує оцінку **задовільно (70)**, якщо він:

- добре володіє навчальним матеріалом, спроможний із незначною сторонньою допомогою аналізувати, узагальнювати його,

- виявляє **розуміння** основних теоретичних, історико-літературних понять і категорій, розкриває їх взаємозв'язок, виявляючи **достатній** рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення,
- володіє спеціальною термінологією поверхово, допускає значну кількість помилок теоретичного й практичного характеру,
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 2/3 за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній, але допускаються мовленнєві помилки.

Здобувач одержує оцінку **задовільно (65)**, якщо він

- не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, **невпевнено** викладає теоретичний, фактографічний, історико-літературний матеріал,
- **має недостатній** рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення під час аналізу художнього твору, закономірностей розвитку літературного процесу,
- слабо володіє спеціальною термінологією, допускає значну кількість помилок теоретичного й практичного характеру,
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 60% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній, але допускаються значні мовленнєві помилки.

Здобувач одержує оцінку **задовільно (60)**, якщо він

- не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом,
- **має недостатній** рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення під час аналізу художніх, розвитку літературного процесу,
- мовлення відзначається недостатньою осмисленістю і логічністю, бідністю словника, значною кількістю фактичних помилок,
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 60% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури низький, але допускаються значні мовленнєві помилки.

Здобувач одержує оцінку **незадовільно (55)**, якщо він

- не вміє вільно, логічно, аргументовано, чітко висловлюватись, відповідь характеризується низьким рівнем усвідомлення,
- не вміє аналізувати художні твори, допускаючи помилки при класифікації літературних явищ, визначенні їх місця та ролі у розвитку літературного процесу,
- рівень мовленнєвої культури низький, допускаються значні мовленнєві помилки,
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 50% за відведений час,
- не володіє спеціальною термінологією.

Здобувач одержує оцінку **незадовільно (35 і менше)**, якщо він

- не вміє аналізувати художні твори, допускаючи помилки при класифікації літературних явищ, визначенні їх місця та ролі у розвитку літературного процесу,
- відповідь характеризується низьким рівнем усвідомлення,
- робить грубі фактичні помилки; не може навести приклади; допускає значну кількість мовленнєвих помилок,
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 30% за відведений час,
- не володіє спеціальною термінологією.

Шкала оцінювання рівня знань і умінь здобувачів: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною(мінімальною 1-2) кількістю помилок
82-89	добре		B	вище середнього рівня з кількома помилками
75-81			C	вище середнього рівня з кількома помилками
67-74	задовільно		D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66			E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	не зараховано	FX	з можливістю повторного складання
1-34			F	з обов'язковим повторним курсом

10. Рекомендована література

1.1. Основна література:

1. Галич О.А., Назарець В.М., Васильєв Є.М. Теорія літератури: Підручник / За наук. ред. Олександра Галича. Київ: Либідь, 2005. 488 с.
2. Гадамер Г.-Г. Герменевтика і поетика. К.: Юніверс, 2001. 288 с.
3. Дерріда Жак. Письмо та відмінність. К.: Основи, 2004. 602 с.
4. Зборовська Н.В. Психоаналіз і літературознавство. Київ: «Академвидав», 2003. 392 с.
5. Еко Умберто. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів / [пер. Мар'яни Гірняк]. Львів: Літопис, 2004. 652 с.
6. Квіт С. М. Герменевтика стилю: Монографія. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 143 с.
7. Крістева Юлія. Полілог / [пер. з фр. Петра Тарашука]. Київ: Юніверс, 2005. 480 с.
8. Література. Теорія. Методологія / [пер. з польськ. С. Яковенка; упорядк. і наук. ред. Д. Уліцької]. – 2-ге вид. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 543 с.
9. Мітосек Зофія. Теорії літературних досліджень / [пер. з польськ. В.Гуменюка, наук. ред. В.Іванюка]. Сімферополь: Таврія, 2005. 408 с.
10. Нич Р. Світ тексту: постструктуралізм та літературознавство / [пер. з польськ. О. Галета]. Львів: Літопис, 2007. 316 с.
11. Павличко С. Д. Теорія літератури. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. 679 с.
12. Рікер Поль. Ідеологія і утопія. К.: Дух і літера, 2005. 386 с.
13. Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів: Літопис, 1996. 634 с.
14. Теорія літератури в Польщі: Антологія текстів. Друга половина ХХ – початок ХХІ ст. / упоряд. Б.Бакула; за заг. ред. В.Моренця; [пер. з польськ. С.Яковенка]. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 531 с.
15. Тодоров Ц. Поняття літератури та інші есе / Цветан Тодоров; [пер. з фр. Є. Марічев]. К.: Видавн. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 164 с.
16. Удалов Віктор, Зубович Віктор, Полежаєва Тетяна. Складові літературознавства: Процес дослідження, цілісно-системна картина. – Вид. 2-е, перероб. і доп. Київ–Луцьк: ВАД, 2005. 72 с.

1.2. Додаткова:

1. Абрамович С. Д. Зміст і складові поняття «література» як актуальна науково-методологічна проблема / Семен Абрамович // Наук. вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ: Зб. наук. праць. Гуманітарні науки. – Чернівці, 2005. – Вип. 2 – 3. – С. 6 – 12.
2. Бідюк О. В. Психоаналіз мікрообразів художнього тексту (творчість Ліни Костенко) / Олена Бідюк. – Луцьк: Твердиня, 2009. – 188 с.
3. Висоцька Н.О. Єдність множинного: американська література кінця ХХ – початку ХХІ століть у контексті культурного плюралізму / Наталія Висоцька. – Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2010. – 457 с.

4. Гром'як Р.Т. Ще раз про структуру і статус методології // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Літературознавство / Роман Гром'як. – 2008. – № 8. – С. 13 – 16.
5. Гундорова Т. Методологічний тиск / Тамара Гундорова // Критика. – К., 2002. – Ч. 12 (62). – С. 14 – 16.
6. Гловінський М. Інтертекстуальність // Теорія літератури в Польщі: Антологія текстів. Друга половина ХХ – початок ХХІ ст. / упоряд. Б.Бакула; за заг. ред. В.Моренця; [пер. з польськ. С. Яковенка]. – Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 284 – 309.
7. Жост Ф. Порівняльне літературознавство як філософія літератури. Нариси з порівняльного літературознавства / Франсуа Жост // Слово і час. – 2007. – № 5.
8. Зубрицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен / Марія Зубрицька. – Львів: Літопис, 2004. – 352 с.
9. Еко Умберто. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки / [пер. Олександра Глотова] / Умберто Еко. – Тернопіль: Мандрівець, 2007. – 224 с.
10. Квіт С. М. Основи герменевтики: Навч. посібник / Сергій Квіт. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2003. – 192 с.
11. Ковалів Ю.І. Абетка дисертанта: методологічні принципи написання дисертації: Посібник / Юрій Ковалів. – Київ: Твім інтер, 2009. – 460 с.
12. Козлик І.В. Методологія літературознавства як актуальна проблема (Стаття перша) / Ігор Козлик // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2003. – № 9. – С.2 – 9.
13. Козлик І. В. Методологія літературознавства як актуальна проблема (Стаття третя. Площина загальної методології науки і методології конкретної науки) / Ігор Козлик // Филологические исследования / Донецкий национальный ун-т. — Донецк, 2004. — Вып. VI. — С. 139–140.
14. Левчук Л. Т. Психологія: історія, теорія, мистецька практика: [навч. посібник] / Лариса Левчук. – К. : Либідь, 2002. – 255 с.
15. Лотман Ю.М. До побудови теорії взаємодії культур (семіотичний аспект) / Юрій Лотман // Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2009. – С. 195 – 211.
16. Ребель Г.М. Методологічне значення поняття цілостності (полемічні замітки) / Галина Ребель // Літературознавчий збірник. – Вип. 29 – 30. – Донецьк: ДонНУ, 2007. – С. 13 – 31.
17. Сокол Л. Гіпертекст і постмодерністський роман / Людмила Сокол // Слово і Час. – 2002. – № 11. – С.76 – 80.
18. Яусс Г. Р. Рецептивна естетика й літературна комунікація/ Ганс Роберт Яусс // Слово і час. – 2007. – № 6. – С. 37 – 46.

3.3. Енциклопедії, словники:

1. Енциклопедія постмодернізму / За ред. Ч.Вінквіста та В.Тейлора / [пер. з англ. В.Шовкун; наук. ред. пер. О.Шевченко]. – Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003.

2. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 1 / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 608 с.
3. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 2 / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 624 с.
4. Літературознавчий словник-довідник / За редакцією Р.Т.Гром'яка, Ю.І.Коваліва, В.І.Теремка. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 752 с.
5. Современное зарубежное литературоведение (страны Западной Европы и США): концепции, школы, термины: Энциклопедический справочник. – М.: Интрада – ИНИОН, 1999. – 320 с.

3.4. Інформаційні ресурси:

1. Е-бібліотека «Чтиво»: <http://chtyvo.org.ua/>
2. Кристева Ю. Бахтин, слово, диалог и роман / Юлия Кристева [Електронний ресурс] // Французская семиотика: От структурализма к постструктурализму. – М.: Прогресс, 2000. – http://www.libfl.ru/mimesis/txt/kristeva_bakhtin.pdf.
3. Печарський А. Методика психоаналітичної літературної інтерпретації в Україні: генезис, проблематика, нові перспективи [Електронний ресурс] / Андрій Печарський // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2008. – Вип. 44. – Ч. 1. – С. 248 – 254. – Режим доступу: <http://litmisto.org.ua/?p=18993>.
4. AeLib: Бібліотека світової літератури: <http://ae-lib.org.ua/>